

**Taiteen perusopetuksen
yleisen oppimäärän
opetussuunnitelma,
kuvataide ja käsityö, Kuopion
kansalaisopisto 2018**

Nimi	Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma, kuvataide ja käsityö, Kuopion kansalaisopisto 2018
Kunta	Kuopio
Koulu	Kuopion kansalaisopisto
Hyväksymispäivämäärä	

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelma.	1
2. Toiminta-ajatus.	2
3. Arvoperusta.	3
4. Oppimiskäsitys.	4
5. Oppimisympäristöt ja työtavat.	5
6. Toimintakulttuuri.	6
7. Opintojen laajuus ja rakenne.	7
8. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.	9
9. Oppimäärän yksilöllistäminen.	10
10. Oppimisen arviointi.	11
11. Oppilaaksi ottamisen periaatteet.	12
12. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.	13
13. Toiminnan jatkuva kehittäminen.	14
14. Kuvataide.	15
14.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus.	16
14.2. Kuvataiteen yhteiset opinnot.	18
14.3. Kuvataiteen teemaopinnot.	20
14.4. Työtavat kuvataiteen opetuksessa.	22
14.5. Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa.	23
15. Käsityö.	24
15.1. Varhaisiän käsityökasvatus.	24
15.2. Käsityön yhteiset opinnot.	25
15.3. Käsityön teemaopinnot.	27
15.4. Työtavat käsityön opetuksessa.	29
15.5. Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa.	30

1. Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta.

Kuopion kansalaisopistossa järjestetään taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan Kuvataidekoulu Värikkäässä ja Käsiyökoulu Taiturissa.

Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633 ja asetukseen taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Kuopion kansalaisopiston taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2017. Opetussuunnitelma rakentuu yhteisestä osiosta ja taiteenalakohtaisista osioista.

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opiston opettajien, oppilaitosjohdon ja muun opiston henkilökunnan kanssa. Opiskelijolta ja heidän vanhemmiltaan on pyydetty kehittämissuhteita.

Toiminnan arviointi

Toiminnan arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Toiminnan arviointi perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 1301/2013 7 §. Arvioinnissa hyödynnetään oppilaitoksen valitsemia arviointimenetelmiä ja -järjestelmiä. Arviointitietoa kerätään opiskelijoilta ja heidän vanhemmiltaan, sidosryhmiltä ja henkilökunnalta arviointisuunnitelman mukaan.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Taiteen perusopetuksessa noudatetaan Kuopion kansalaisopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. (linkki tulossa)

2. Toiminta-ajatus

Kuopion kansalaisopiston toiminta-ajatus

Kuopion kansalaisopiston perustehtävä ja yhteiskunnallinen rooli on tarjota laadukkaita, hyvin saavutettavissa olevia elinikäistä oppimista tukevia koulutuspalveluja. Opistomme toimii kuntalaisten yhteisöllisenä hyvinvointia ja oppimista edistävänä erilaisten ihmisten opiskelu-, kohtaamis- ja virkistätymispaikkana.

Yksi toimintamme pääperiaatteista on opetuksen tuominen lähelle ihmistä elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti. Opetuksemme on hajautettu eri puolille toiminta-aluetta ja siihen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta.

Taiteen perusopetus Kuopion kansalaisopistossa

Taiteen perusopetus Kuopion kansalaisopistossa on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää kuvataiteen ja käsityön opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnöllä. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

3. Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma pohjautuu Kuopion kaupungin arvoihin <http://www.kuopio.fi/fi/strategia> ja arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä. Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteentalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

4. Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

5. Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Oppimisympäristöt tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin ja luovat edellytykset taiteentalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimisympäristöjen kautta edistetään taiteiden välisen osaamisen kehittämistä.

Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Erilaisten yhteistyöhankkeiden kautta tuodaan sosiaalinen ja yhteiskunnallinen näkökulma osaksi opintoja.

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

6. Toimintakulttuuri

Kuvataidekoulun ja käsityökoulun toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Toimintakulttuuri on kannustavaa ja siinä hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Pedagogiikan ja taiteenalan osaamista kehitetään jatkuvasti. Toiminta ja vuorovaikutus on avointa ja rakentavaa sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

7. Opintojen laajuus ja rakenne

Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Yleisen oppimäärän opintojen lisäksi järjestämme varhaisiän kuvataide- ja käsityökasvatusta.

Opetus mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttamisen. Opetus järjestetään joustavasti niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään kuvataiteen ja käsityön opetussuunnitelmissa.

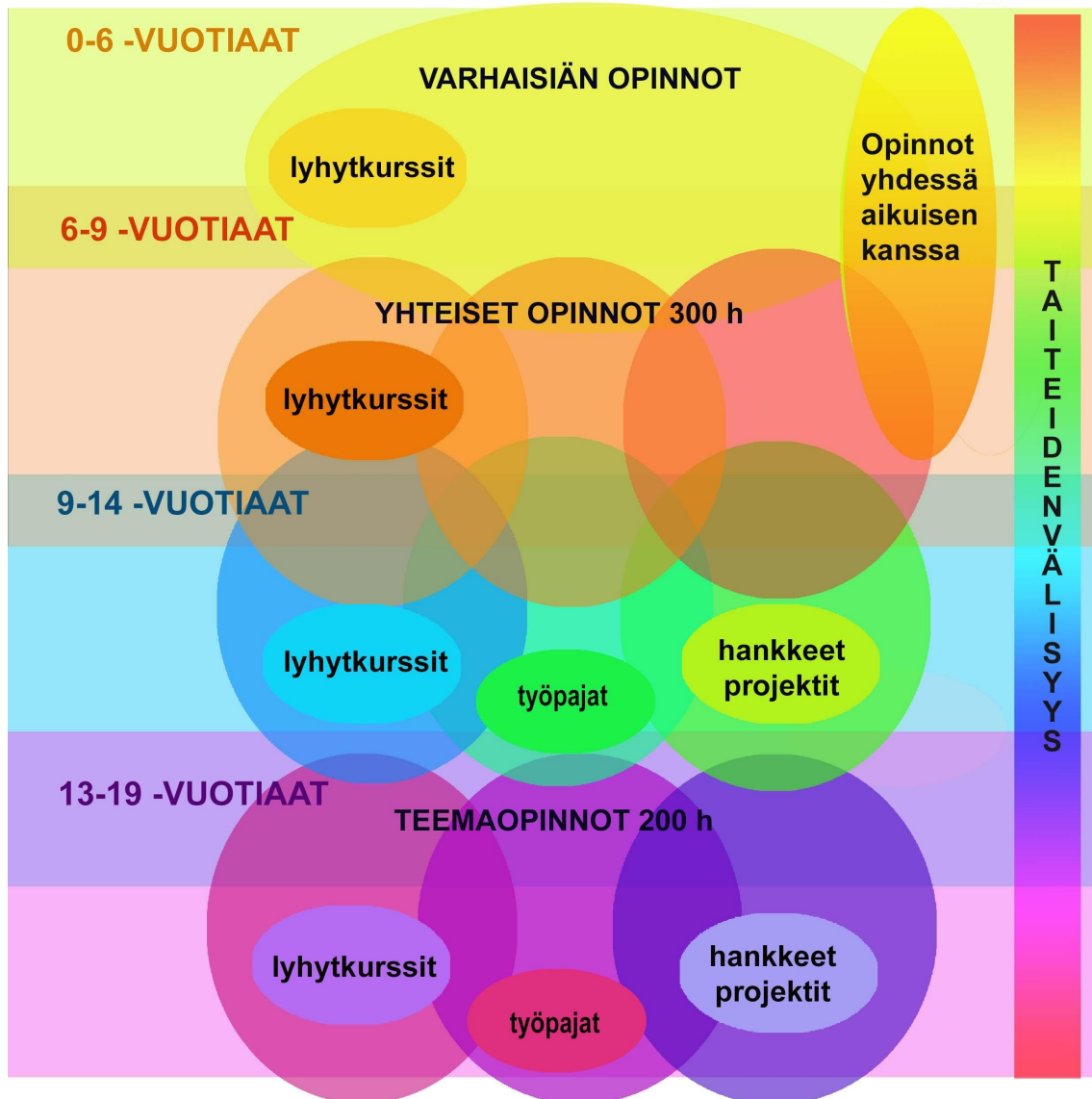
Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Teemaopinnoissa voidaan tarjota vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Alueilla, joissa opintoihin osallistuvien oppilaiden määrä on vähäinen, opinnot voidaan yhdistää kahden taiteenalan, kuvataiteen ja käsityön opinnoiksi.

Taiteen perusopetuksen rakenne on kuvattu oheisessa kuvaliitteessä.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN RAKENNE
KUOPIOIN KANSALAIPISTO
Kuvataidekoulu VÄRIKÄS
Käsityökoulu TAITURI

ILMIÖPOHJAINEN TYÖSKENTELY
OPISKELU SISÄLTÖKOKONAISUUKSITTAIN

8. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Kuvataiteen ja käsityön opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalanensa ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

9. Oppimäärän yksilöllistäminen

Oppimäärän yksilöllistäminen

Mikäli opiskelija ei kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Yksilöllistäminen toteutetaan laatimalla opiskelijalle henkilökohtainen opetussuunnitelma yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa.

Oppimäärää ja opetusta yksilöllistettäessä huomioidaan, että opintojen tavoitteet ovat opiskeltavan taiteenalan tavoitteiden mukaiset. Opiskelijalta edellytetään kykyä osallistua ryhmäopetukseen.

10. Oppimisen arviointi

Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Muulla suoritettuja opintoja voidaan lukea hyväksi, mikäli ne vastaavat taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Oppilaan muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Todistukset

Päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, 300 tuntia, että teemaopinnot, 200 tuntia, yhteensä vähintään 500 tuntia. Opintokokonaisuudet voivat sisältää myös taiteen perusopetuksen muun taiteenalan opintoja tai opintokokonaisuuksien tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia täydentäviä opintoja. Todistukseen merkitään kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet. Päättötodistus annetaan yhdeltä taiteenalalta.

Päättötodistuslomake liitteenä. <https://peda.net/kuopio/kansalaisopisto/lapset-ja-nuoret/tpkvjki/todistusohjat>

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

Osallistumistodistus liitteenä. <https://peda.net/kuopio/kansalaisopisto/lapset-ja-nuoret/tpkvjki/todistusohjat>

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista voi sisältää liitteitä.

11. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Taiteen perusopetuksen runkona ovat koko lukuvuoden kestävät kurssit. Näiden lisäksi oppilaat voivat täydentää opintojaan eri pituisilla lyhytkursseilla.

Taiteen perusopetuksen ryhmiin oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Koko lukuvuoden kestäville kursseille oppilaspaikan saaneella oppilaalla on oikeus jatkaa opintojaan taiteen perusopetuksen ryhmissä. Jatkamisesta on ilmoitettava kevätlukukauden päättyessä kansalaisopiston ilmoittamaan päivämäärään mennessä.

Oppilailla on mahdollisuus anoa vapaaoppilaspaikkaa koko lukuvuoden kestäville kursseille. Kansalaisopisto päättää vapaaoppilaspaikoista lukuvuosi kerrallaan.

12. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Taiteen perusopetusta toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Vuorovaikutus huoltajien ja muiden tahojen kanssa on avointa ja rakentavaa.

13. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Taiteen perusopetuksen kokonaisvaltainen kehittäminen on osa oppilaitoksen johtamista. Pedagogiikan ja taiteenalan osaamista kehitetään jatkuvasti kouluttautumalla ja verkostoitumalla alan muiden toimijoiden kanssa. Opetuksen organisointia, suunnittelua, toteuttamista ja arviointia kehitetään oppilaitoksen sisällä ja huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

14. Kuvataide

Kuopion kansalaisopiston kuvataidekoulu Värikkään kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota opiskelijalle monipuolisia kokemuksia kuvataiteen tekemisestä, kokemisesta, visuaalisesta kulttuurista ja kulttuurin moninaisuudesta.

Kuvataidekoulun taideopetuksella pyritään tukemaan oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta ja sen tekemisestä, sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä. Opinnit luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

Kuvataidekoulu Värikkäässä annetaan kuvataiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti 0-19 -vuotiaille lapsille ja nuorille. Tavoitteena on luoda hyvät edellytykset elämäikäiselle kuvataiteen harrastamiselle sekä myöhempiin opintoihin hakeutumiselle. Opinnit muodostuvat varhaisesta kuvataidekasvatuksesta, yhteisistä opinnoista sekä teemaopinnoista. Yhteisten opintojen jälkeen teemaopinnoissa oppilas voi syventää taitojaan valitsemillaan kuvataiteen osa-alueilla. Perusopetuksen päättötodistukseen oikeuttava opintokokonaisuus kuvataiteessa muodostuu opiskelemalla 300 tuntia yhteisissä opinnoissa ja 200 tuntia teemaopinnoissa. Opinnit kuvataidekoulussa voidaan aloittaa missä ikävaiheessa tahansa.

- KUVATAITEEN PERUSTEET

Oppilaille tarjotaan perustietoa kuvataiteen tekemisestä ja annetaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti erilaisiin materiaaleihin ja tekniikoihin ja kokeilla niitä omassa ilmaisussa. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin perinnettä, jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Opinnit tarjoavat mahdollisuuksia oman osaamisen kehittämiseen ja kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

- OMAT KOKEMUKSET JA KIINNOSTUKSEN KOHTEET

Opinnoissa huomioidaan opiskelijoiden omat kokemukset ja niiden merkitys taiteen tekemiselle ja tekemisen ilolle. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja uuden löytämiselle.

- OPINTOJEN EDETESSÄ

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan oma-aloitteisuuteen ja asettamaan omia tavoitteita oppimiselleen. Oppilaita tuetaan tekemään opintoihin liittyviä valintoja omien tavoitteiden pohjalta. Kuvataiteen opinnit tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä taiteenalan ilmaisutapoja.

- TAIDE/TIEDE

Opetuksessa innostetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Opiskelijaa kannustetaan kokeiluun ja uuden löytämiseen tutkivan ja kokemuksellisen oppimisen avulla.

- TAITEIDEN VÄLISYYS

Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

- YHTEISTYÖ, VAIKUTTAMINEN

Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä.

- KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävän kehityksen arvot otetaan huomioon opetussisällöissä ja käytännöissä. Toiminnassa huomioidaan ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- TEKNOLOGIODEN HYÖDYNTÄMINEN

Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja taiteellisessa ilmaisussa.

14.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus

Kansalaisopistossa järjestettävän varhaisiän kuvataidekasvatuksen tarkoituksena on luoda pohjaa myöhemmille visuaalisten taiteiden opinnoille.

Varhaisiän kuvataidekasvatus on yksi opintokokonaisuus, jossa otetaan huomioon lasten ikäkaudet. Varhaisiän kuvataidekasvatusta järjestetään 0-6 -vuotiaille, lapset voivat osallistua opetukseen tutun aikuisen kanssa, 5-6 -vuotiaille järjestetään myös kuvataideopetusta, johon he voivat osallistua ilman aikuisia.

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämämaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta. Opetuksessa käytetään turvallisia ja lapsen ikäkauteen soveltuvia materiaaleja. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Työskentely on leikinomaista, tutkivaa uteliaisuuteen rohkaisevaa kokeilua.

Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Tavoitteena on antaa elämyksiä ja herättää monipuolisesti kiinnostusta eri taiteenaloihin katsellen, kuunnellen, laulaen, soittaen, tutkien sekä yhdessä tehden, toimien, leikkien ja liikkuen.

14.2. Kuvataiteen yhteiset opinnot

KUVATAITEEN YHTEISET OPINNOT

Kuvataiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia ja se rakentuu kahdesta opintokokonaisuudesta. Opintokokonaisuuden opinnot oppilas voi koota lukuvuosittain järjestettävistä, viikottaisista opinnoista ja kurssimuotoisista opinnoista. Ensimmäinen opintokokonaisuus on suunnattu lähinnä 6-10 -vuotiaille ja toinen opintokokonaisuus lähinnä 9–14 -vuotiaille. Molemmissa opintokokonaisuuksissa käsitellään kaikkia keskeisiä sisältöjä. Toisessa opintokokonaisuudessa syvennetään jo aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittain suunniteltaville sisältö- ja aihekokonaisuuksille ja opinnot etenevät osaamista laajentaen ja syventäen. Opintokokonaisuus voi sisältää myös taiteen perusopetuksen muun taiteenalan opintoja tai opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia täydentäviä opintoja kuten lyhytkursseja, työpajoja, projekteja ja hankkeita. Opiskelija voi rakentaa yksilöllisen opintopolun tarjottavien kurssikokonaisuuksien pohjalta.

OPINTOKOKONAISUUS 1, 6-10 -vuotiaille, 150 tuntia

OPINTOKOKONAISUUS 2, 9-14 -vuotiaille, 150 tuntia

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan omaa kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuuksia kokea, tutkia ja ymmärtää taidetta ja kulttuuria. Opiskelussa keskeistä on taiteen tekemisen ja sen kokemisen ilo. Opinnoissa opiskelijalla on aktiivinen rooli. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa ja rohkaista oppilasta omaan kuvalliseen ilmaisuun sekä antaa mahdollisuus kokeilla monipuolisesti materiaaleja ja tekniikoita
- tukea oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä ja omaa identiteettiä, rohkaista oppilasta tekemään omia kuvallisia ratkaisuja ja reflektoidaan omaa oppimistaan
- kannustaa oppilasta tekemään kysymyksiä, ihmettelemään ja oivaltamaan.
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- rohkaista oppilasta tutustumaan häntä kiinnostavaan taiteeseen ja löytämään innostuksen lähteitä hänelle merkityksellisistä kuvista.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti ja käyttämään havaintoja hyödyksi omassa ilmaisussa
- tukea oppilasta hyödyntämään monipuolisesti taiteiden ja tieteiden välisyyttä
- ohjata oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta sekä pohtimaan kuvataidetta, historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja ja tarkastelemaan niitä omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan.
- ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä, arvostamaan itseään ja muita taiteen tekijänä ja kokijana
- tukea oppilasta omien ajatusten ja näkemysten ilmaisuun ja keskustelemaan ajatuksistaan
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin
- mahdollistaa oppilaalle osallistuminen omilla teoksillaan kuvataidekoulun näyttelyihin

OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista, harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, kannustetaan oppilaita sanallistamaan ajatuksia ja keskustelemaan kuvista. Opinnoissa kokeillaan monipuolisesti erilaisia välineitä ja materiaaleja, sekä niiden ilmaisullisia mahdollisuuksia. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista, elämänpiiristä ja oppilaille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Eri aikakausina ja eri kulttuureissa tuotettuja taideteoksia ja visuaalisen taiteen lajeja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Tutustumiskäyntejä järjestetään paikallisiin museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä taidetapahtumiin. Opinnoissa tutustutaan ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä ja esineympäristöjä. Opetuksessa hyödynnetään mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureita. Kestävän kehityksen arvot otetaan huomioon opetussisällöissä ja käytännöissä ja opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista.

7-9 -vuotiaiden kuvataideryhmä lasittaa arktisia savieläimiä

14.3. Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen yleisen oppimäärän teemaopintojen laajuus on 200 tuntia ja se rakentuu yhdestä opintokokonaisuudesta.

Teemaopinnot on suunnattu lähinnä 13–19 -vuotiaille nuorille. Opintokokonaisuuden opinnot oppilas voi koota lukuvuosittain järjestettävistä, viikottaisista opinnoista ja kurssi- ja työpajamuotoisista opinnoista. Kuvataiteen osa-alueeseen painottuvia työpajoja voidaan järjestää eri osa-alueilta, esimerkiksi piirustuksessa, maalauksessa, grafiikassa, valokuvauksessa, mediataiteessa, keramiikassa, kuvanveistossa, sarjakuvassa, kuvittamisessa, kalligrafiassa, yhteisötaiteessa, ympäristö- ja katutaiteessa. Työpajoja voidaan järjestää myös yhdistelemällä eri visuaalisen taiteen alueita. Opintokokonaisuus rakentuu vuosittain suunniteltaville sisältö- ja aihekokonaisuuksille ja opinnot etenevät osaamista laajentaen ja syventäen. Opintokokonaisuus voi sisältää myös taiteen perusopetuksen muun taiteenalan opintoja tai opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia vaihtoehtoisia opintoja kuten lyhytkurseja, erilaisia projekteja ja hankkeita. Opiskelija voi rakentaa yksilöllisen opintopolun omien kiinnostuksen kohteidensa ja tarjottavien kurssikokonaisuuksien pohjalta.

OPINTOKOKONAISUUS 3, 13-19 -VUOTIALLE, 200 h

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Tavoitteet:

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.
- kannustaa oppilasta taidekasityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan, syvennetään ja harjoitellaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opintoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opintoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opintoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Nuorten piirustuksen ja maalauksen työpajan toimintaa 2017-18

14.4. Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Kuvataiteen opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

11-15 -vuotiaiden kuvataideryhmä

14.5. Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arviointi tukee oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidesuhte, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen. Oppilalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

15. Käsiyö

Käsiyön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsiyöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle suhteelle käsiyölliseen tekemiseen sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsiyötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsiyöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsiyötä. Opinnot luovat perustaa käsiyöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsiyökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsiyö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsiyön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan ideoimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsiyön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

Kulttuurien moninaisuutta: afrikkalaista punontaa ja eteläamerikkalaista ompelua.

15.1. Varhaisiän käsiyökasvatus

Varhaisiän käsiyökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsiyön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisia tekniikoita, materiaaleja ja välineitä turvallisesti käyttäen. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja omaan työhön keskittymistä. Omista oivalluksista ja onnistumisista syntyvä ilo vahvistaa myönteisen minäkuvan syntymistä. Opinnot luovat pohjaa myöhemmille opinnoille.

Varhaisiän opinnot järjestetään yhdessä aikuisen kanssa 2-6 -vuotiaille ja ikäryhmittäin 5-6 -vuotiaille. Oppilaalla on mahdollisuus aloittaa opinnot lasten ja aikuisten yhteisissä opinnoissa ja jatkaa oman ikäryhmänsä opinnoissa, opintoja voi myös yhdistellä oppilaan omaan oppimispolkuun sopivalla tavalla. Opintojen sisällöt laaditaan vuosittain vaihtuvan aihekokonaisuuden pohjalta.

Itselle tärkeitä asiat kuvina oman huoneen naulakossa.

15.2. Käsiyön yhteiset opinnot

Käsiyön yhteiset opinnot

Käsiyön yleisen oppimäärän yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia ja se rakentuu kahdesta opintokokonaisuudesta. Opintokokonaisuuden opinnot oppilas voi koota lukuvuosittain järjestettävistä, viikottaisista opinnoista ja kurssimuotoisista opinnoista. Ensimmäinen opintokokonaisuus on suunnattu lähinnä 6-10 -vuotiaille ja toinen opintokokonaisuus lähinnä 10–14 -vuotiaille. Molemmissa opintokokonaisuuksissa käsitellään kaikkia keskeisiä sisältöjä ja toisessa opintokokonaisuudessa syvennetään jo aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittain suunniteltaville sisältö- ja aihekokonaisuuksille ja opinnot etenevät osaamista laajentaen ja syventäen. Opintokokonaisuus voi sisältää myös taiteen perusopetuksen muun taiteenalan opintoja tai opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia täydentäviä opintoja kuten lyhytkursseja, työpajoja, projekteja ja hankkeita. Opiskelija voi rakentaa yksilöllisen opintopolun tarjottavien kurssikokonaisuuksien pohjalta.

Opintokokonaisuus 1, 6-10 -vuotiaille, 150 h

Opintokokonaisuus 2, 10-14 -vuotiaille, 150 h

Opetuksen tavoitteet

Käsiyön yhteisten opintojen tavoitteena on oppia käsiyön perustaidot ja kehittyä käsiyön tekemisen, suunnittelun ja toteuttamisen taidoissa. Opinnoissa tutustutaan käsiyöhön,

teknologiaan ja muotoiluun. Käsityötä tarkastellaan yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta harjoittelemaan kädentaitoja ja omien tavoitteiden asettamista ja saavuttamista
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristönsä tarpeita
- innostaa oppilasta kokeilemaan ja ilmaisemaan uusia taitoja
- rohkaista oppilasta käyttämään monipuolisesti materiaaleja ja tekniikoita
- ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen merkitys lopputulokseen
- ohjata oppilasta käyttämään turvallisesti työvälineitä ja -tekniikoita

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityön eettisyyttä ja kulttuurista moninaisuutta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöryrittäjyyden traditiota.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- käsityön hahmottaminen taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- oman toiminnan pohtiminen kestävän kehityksen näkökulmasta
- oppilaan innostaminen kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

Opetuksen keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa tehdään tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä, itselle ja toisille. Tuotteissa käsityöllisen tekemisen perustana ovat käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit. Teoksissa materiaalit ja tekniikat ovat ilmaisun välineitä. Palveluissa tekeminen on osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä ja muotoilua tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityö, teknologia ja muotoilu käsitetään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisällöt valitaan oppilaille merkityksellisistä ilmiöistä joista omien kokemusten kautta edetään yleisiin käsityön ilmiöihin. Keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta ja kaikkia osa-alueita tarkastellaan laajasti.

Pukeutuminen

- identiteetin muotoutuminen ja yhteisöön kuuluminen, vaatetusteknologia, muoti-ilmiöt ja erilaiset puvustukset, fysiologia ja eri kulttuurit

Esine- ja tekstiiliympäristöt

- asuminen, toiminnallisuus, muotoilu, taide ja teknologia, muoti-ilmiöt, lavastus ja eri kulttuurit

Palveluympäristöt

- hyvinvointi, esteettömyys, kokemuksellisuus, asiakaslähtöisyys ja yrittäjyys

Rakennetut- ja luonnonympäristöt

- osallisuus, yhteisöllisyys, hyvinvointi ja viihtyvyys

Muotoa eri materiaaleihin puu- ja metallityökurssilla.

15.3. Käsityön teemaopinnot

Käsityön teemaopinnot

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintojen laajuus on 200 tuntia ja se rakentuu yhdestä opintokokonaisuudesta. Teemaopinnot on suunnattu lähinnä 13-19 -vuotiaille nuorille. Opintokokonaisuuden opinnot oppilas voi koota lukuvuosittain järjestettävistä, viikottaisista opinnoista ja kurssi- ja työpajamuotoisista opinnoista. Opintokokonaisuus rakentuu vuosittain suunniteltaville sisältö- ja aihekokonaisuuksille ja opinnot etenevät osaamista laajentaen ja syventäen teemaopintojen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Opintokokonaisuus voi sisältää myös taiteen perusopetuksen muun taiteenalan opintoja tai opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia täydentäviä opintoja kuten lyhytkursseja, työpajoja, projekteja ja hankkeita. Opiskelija voi rakentaa yksilöllisen opintopolun omien kiinnostuksen kohteidensa ja tarjottavien kurssikokonaisuuksien pohjalta.

Opintokokonaisuus 3, 13-19 -vuotiaille, 200 h

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tavoite on laajentaa oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimia taitoja. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- kannustaa oppilasta pohtimaan ratkaisuja elinympäristössään havaitsemiinsa haasteisiin
- vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työhajetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja valitsemaan omia kiinnostuksen kohteitaan
- ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- kannustaa oppilasta kehittämään käsityön elävää kulttuuriperintöä
- ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- auttaa oppilasta eettisesti kestäviin valintoihin kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- kannustaa oppilasta hyödyntämään toiminnassaan kestävästä kehityksestä ja kiertotaloutta
- innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- rohkaista oppilasta visioimaan uutta.

Keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa tehdään tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä, itselle ja toisille. Tuotteissa käsityöllisen tekemisen perustana ovat käytettävyyden ja tarkoituksenmukaiset materiaalit. Teoksissa materiaalit ja tekniikat ovat ilmaisun välineitä. Palveluissa tekeminen on osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä ja muotoilua tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityö, teknologia ja muotoilu käsitetään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisällöt valitaan oppilaille merkityksellisistä ilmiöistä joista omien kokemusten kautta edetään yleisiin käsityön ilmiöihin. Keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta ja kaikkia osa-alueita tarkastellaan laajasti.

Pukeutuminen

- identiteetin muotoutuminen ja yhteisöön kuuluminen, vaate- ja tekstiiliteknologia, muoti-ilmiöt ja erilaiset puvustukset, fysiologia ja eri kulttuurit

Esine- ja tekstiiliympäristöt

- asuminen, toiminnallisuus, muotoilu, taide ja teknologia, muoti-ilmiöt, lavastus ja eri kulttuurit

Palveluympäristöt

- hyvinvointi, esteettömyys, kokemuksellisuus, asiakaslähtöisyys ja yrittäjyys

Rakennetut- ja luonnonympäristöt

- osallisuus, yhteisöllisyys, hyvinvointi ja viihtyvyys

15.4. Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämiseksi, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Oppimisympäristöt tukevat erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Mielikuvitusta, ideoita ja ihmettelyä: aikamatojen kotiplaneetta.

15.5. Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arviointi tukee oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan ja ohjaa häntä omien tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi syventää oppimista. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmillä. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteiden välisyys, joista kaikista annetaan oppilaille palautetta. Arviointiin sisältyy keskusteluja, itse- ja vertaisarviointia sekä jatkuvaa sanallista palautetta opinnoista. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat saavat myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista ja osaamista arvioidaan oppilaan oppimisprosessissa, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilalle annettava palaute on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla oppilasta kannustetaan osaamisensa laajentamiseen, soveltamiseen ja esittelemiseen.

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Arviointia koko oppimisprosessin ajan.